

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De septimo scalari gradu amoris, qui dicitur Amor superferuidus. Cap.
XXXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

dum Deum capax fiat. Quod utique contingit, cum Deus, qui spiritus est animam visitans, praesentialiter adesse sentitur, & intelligitur. Quia, ut dicit Bernardus, oculus meus intelligentia mea. Unde Dominus aduenturus, ut hospitium suum paratum inueniat, ipsas animae vires adornare solet, ita quod concito memoria ditescit, intelligentia clarescit, voluntas inflamescit. Exinde mens ipsa totum intuitu, & affectum in Deum dirigit, ut ad sua intima dilectum introducat, & in optimo suo collocando constituat. Dilectus enim tuus anima mea, tunc ad intima tua ducitur, & in optimo tuo collocatur, cum ex intimo desiderio, spreto rebus vniuersis, solus per dilectionem amplectatur. Nam quamdiu poteris ex aliena quacunque consolationem accipere, nondum audeo dicere, sinum tuum intimum ardentissimi amoris dilectum possidere. Quod si illum introducere non fatagis ad intima tua, quomodo te credam posse sequi ad sublimia sua? Unde merito concludit Richardus, dicens: Quod certum signum fit tibi, quaecunque es anima, quod dilectum tuum minus diligis, vel ab eo minus diligeris, si ad illos theoreticos excessus nondum vocari, vel vocantem nondum sequi merueris.

Zelus salutis proximi.

Tertium denique signum huius amoris est, quod sine retractione cordis pro salute proximi paratus inuenitur mori, aut quaecunque aduersa pati. Quod fit, quod quantum ad naturam, & gratiam, ac aeternam salutem omnes inimicos velut amicos diligit. Cuius ratio est: quia dicit Augustinus libero de gratia, & libero arbitrio: Quod parua charitas non sufficit ad implenda magna mandata, sed talis dilectio perfectorum est, dicente Domino: Diligite inimicos vestros, benefacite huic qui oderunt vos, & orate pro persecutoribus, & calumniatoribus vos, ut sitis perfecti, sicut & pater vester caelestis perfectus est. Et iterum: Ut sitis sicuti pater vester, qui solem suum oriri facit super bonos, & malos. Et hoc facit amor, quia dicit Hugo de arrha anime: Quod amor transfert amantem in similitudinem amati, in quantum potest, non solum quantum ad substantiam, sed etiam quantum ad operationes arduorum, & difficultium.

Matth. 5.

De septimo scalari gradu amoris, qui dicitur Amor superferuidus.

Cap. XXXVII.

Querit Richardus super tertium distinct. 24. Vtrum passio amoris sit essentialiter transformatio appetitus sensitiui, praefertur.

cum dicat Hugo de artha anime: Quod ea vis amoris est, ut te talem esse necesse sit: quale illud est, quod amas. Et cui per affectum con-
 iungeris, in ipsius similitudinem, ipsa quodammodo dilectionis
 societate transformaris. Ad quod breuiter respondet: Quod amoris
 passio est essentialiter transformatio appetitus sensitui in aliquam
 similitudinem amati. Talis igitur amor, passio quaedam est, non de-
 structiua que assimilatur corruptioni, cuiusmodi passio secundum
 aliquos est odium, sed est passio saluatiua, quæ in hoc magis assimi-
 latur generationi. Talis enim passio, est transformatio quaedam pa-
 zientis, in similitudinem agentis. Sicut aerem istum à luce pati, est
 ipsum in similitudinem lucis transformari, quæ est lumen. Amoris
 ergo passio, est appetitiuæ potentie transformatio. In qua scilicet
 immediatè est amoris passio, & hoc in similitudinem istam passionè
 agentis. Passionem autem agens, est bonum cognitum conueniens
 sensitivo appetitui, eo modo, quo obiectum est causa passionis. Et
 sic amor est transformatio appetitus sensitui, in similitudinem talis
 boni. Ex quo plerumque sequitur ecstasis quædam, præsertim secun-
 dum partem appetitiuam, quia, secundum Dionysiu, diuinus amor
 ecstasim facit, in quantum scilicet hominis appetitum in rem ama-
 tam tendere facit. Dupliciter enim causatur ecstasis, ut dicit Sanctus
 Thomas 1.2. qu. 29. Primò, secundum vim apprehensiuam, cum sci-
 licet ponitur extra cognitionem sibi propriam, vel cum ad superi-
 ora sublimatur, ad comprehendendum ea, quæ sunt supra sensum, &
 rationem. Tunc enim dicitur ecstasim pati, in quantum ponitur ex-
 tra connaturalem apprehensionem rationis, & sensus: vel quia ad in-
 feriora deprimitur, ut cum quis in furiam, vel amentiam cadit, di-
 citur ecstasim passus. Secundò, secundum vim appetitiuam, dicitur
 aliquis ecstasim pati, cum appetitus alicuius extra se quodammodo
 vigore sui impetus exiens in alterum fertur. Et istam ecstasim pro-
 priè, & directè causat amor intensus. Primam verò facit dispositiuè,
 in quantum scilicet meditari facit de amico. Nam intesa meditatio
 vnus, causat abstractionem à cæteris vniuersis. Et dum meditatio
 ad amatum dirigitur, confestim charitas inflammatur, & exercitij
 spiritualis actualitas vigoratur. Vnde Psalmista ait: *Et in medita-
 zione mea exardescit ignis*, scilicet charitatis. *amico igitur ascende supe-
 rius.*

Ecstasis
causari
bisariam.

Psalm. 38.

Commentator super Dionysium de cælesti Hierarchia ait, quod
 V u u u u ignis

Ignis ut
sublime
petat.

Flammae
natura.

Amor su-
perferui-
dus.

ignis inter omnia elementa situm habet sublimiorem, quia ponitur immediatè sub orbe Lunæ. Et hoc ideo, quia naturam habet subtiliorem, & leuiorem. Et ideo dicitur excelsus à Dionysio, quia pòdere carens, sublimia petit, & supereminet vniuersis. Quicquid enim corporeum est, naturaliter sub eo subsistit: vnde & flamma ignis semper se sursum, tanquam ad proprium centrum eleuat. Est autem flamma materia ignea accensa in aerea substantia. Aer enim propter substantiæ suæ subtilitatem, & immediatam, quam habet cum sphaera ignis vicinitatè, de facili ignitur, & in materiam igneam commutatur. Et quantò substantia aerea purior est, tantò flamma lucidior, & clarior erit, ac naturæ lucis similior videbitur. Denique flamma naturaliter sursum mouetur, & ab omni parte rei accensa, linealiter in acutum sursum tédit. Et sic in extremitate sua formam habet pyramidalem, & acutam. In angulo verò acuto propter concursum radiorum, sui caloris actionem fortius imprimit. Et ideo in summo pyramidalis angulo, materiam sibi appositam citius incendit. In omnibus autem prædictis, effectum huius amoris aptissimè nobis exprimit, qui gradus amoris à beato Dionysio vocatur superferuidus, de quo dicit Hugo: Nescis quoniam id quod superferuet, quadam caloris, & lacendij sui violentia, iactatur extra se, totaliterque supra se, & facit motionem magnam inuisibili æstuatione? Quod enim prius acutum fuerat in dilectione, obfistentia cuncta penetrás, iam superferuidum fit, & ebullit, in semetipso stare non valens, quia etiá se contemnendo relinquit. Nam ille, qui solum hoc appetit, quod amat, in illius etiam comparatione semetipsum despicit qui amat. Neque enim verè solum illud appeteret, si vel seipsum cum illo amaret: sed hoc facere nõ potest, nisi magnus & singularis amor. Hic enim nec se capit, & modum nescit. Vnum autem scit, quia quisquis amat, modum habere nescit. Nimirú, quoniam iste cum Deo suo felicius, quàm prior colluctatur, eò quòd spiritus diuinus sese iá profusus & vigorosius applicans, se nostro spiritui conferre dignatur, vberiore colluctandi facultatem indulgendo. Quod citò presentians anima fidelis, in illum tanta fertur auuiditate, velut si totum in creatum, & incomprehensibile bonum, comprehendere niteretur, cum tamen ipsa creata sit. Et hoc ideo facit, quia amor eius modum nescit. sed ex hoc conuerso, quanto maiori conatu dilecti totalitatem pertransire nititur, tantò profundius ab eodem feliciter absorbetur.

betur. Sicut à simili pisciculus fluuiatilis hamum escatum deglutire cupiēs, protinus capiēns capitur, & sursum ad littus attrahitur. Hinc etiam amor iste vocatur alio nomine amor violentus, eò quòd amoris huius aculeus mentem hominis medullitus penetrat, & affectum flammigeris anhelationibus trāsuerberat, ad eò quòd æstum desiderij sui cohibere non præualens, impetu vigorosissimo sedulè superferueat, & humanæ naturæ violentiam non modicam inferat, quia sic amantem in amatum importunitate sua transformare nititur. Nam charitas, vt dicit Abbas Iohannes, secundum qualitatem est similitudo, quantum hominibus possibile est: secundum operatione verò est ebrietas animæ: secundum autem proprietatem est fons fidei, abyssus longanimitatis, & mare humilitatis.

Huius igitur amoris, ad maiorem euidentiam, tria signa possunt assignari: quorum primum est, quotidianus excessus in iubilū mentis, de quo dicit Psalmista: *Beatus populus qui scit iubilationem.* Iubilus autem, secundum Gregorium 34. Moralium dicitur, quando gaudium inestabile mente concipitur, quod nec abscondi potest, nec sermonibus aperiri, & tamen quibusdam motibus proditur, quamuis nullis proprietatibus exprimat. Vnde Psalmista ait: *Beatus populus qui scit iubilationem,* non qui loquitur: quia sciri quidem mente potest, sed dictu exprimi non potest. Per illā quippe sentitur, quod ultra sensum est, & cum vix ad hoc contemplandum sufficiat conscientia scientis, quando ad hoc exprimendū sufficeret lingua dicētis? Hæc ille. Vnde in hoc gradu amoris plerunq; menti datur quædam simpla & vniformis serenitas, nullis qualiumcunque formarū discretionibus variata. Per quod, inquam, simplex & serenum infusum sibi lumen, inuenit se penitus recollectum, stabilitum, penetratum, & anchoratum, ac in diuinam vnitatem per amorem & intentionem serenissimam totaliter inclinetum. et ex eo per consequens, spiritalis quædam claritas exoritur, partem intellectuam illuminans, & reuelans in cunctis virtutibus luculentissimam veritatem. Quā reuelatione qui acceperit, necessariò reuelationibus, vel attractione superessentiali non indiget. Is igitur super omnia considerare debet diligentius, an perfectam Christi similitudinem gerat in omnibus. Quia per hanc spiritualem charitatem intellectus nosster ad quæuis virtutum exercitia cognoscenda, & arcana sacre scripturæ discretionis acumine penetrada, diuinitus illuminatur. Por-

Vuuu 2 rō,

Amoris
superfer-
uidi signa.
Psalm. 88.
Iubilus.

rò, B. Augustinus huiusmodi dulcedine quandoque præuentus aiebat: Quid est illud dulce, quod in recordatione Dei mei me tangere solet, & tam suauiter afficere, vt iam quodammodo totus à me metipso alienari, & (nescio quo) abstrahi incipiã? Subitò innouor, & totus immutor, & bene mihi esse incipit, vltra quã dicere sufficiã. Exhilaratur conscientia, in obliuionem venit omnis præteritorum dolorum meorum memoria. Exultat animus, clarescit intellectus, cor illuminatur, desideria iucundãtur, iam iamq; alibi (nescio vbi) me esse video, & quasi amplexibus amoris intus teneor, & nescio quid illud sit. Et cum retinere illud semper, & nõquam perdere, toto nisu laboro, luctatur quodãmodo delectabiliter animus, nõ recedat ab eo, quod semper amplecti desiderat quasi in illo desideriorũ omnium finem inuenerit, & ineffabiliter exultat. Nunquid non ille est dilectus meus? vñ ipse est dilectus meus, qui visitare me venit, non vt totum infundat, sed vt gustandum præbeat: non vt impleat desiderium, sed vt trahat affectũ. Cum igitur anima fidelis internã illam dulcedinem degustat, nihil mirum, si amore dilecti totaliter gustuat, dicens cum Psalmista: *Quemadmodum desiderat coruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus.* Et ex hoc impetu feruoris irã supra semetipsam nititur, & idẽ bene amor superferuidus nominatur: sed ad infirmitatis suã tenebras concitò fracta relabitur, sicque diuersis vndarum fluctuationibus agitur.

Psalm. 41.

Expectatio amantis animae tædiofa.

Philip. 3.

Secundum proinde signum huius amoris, sunt expectationes tædiofæ. Quia dicit Linconien. super 7. cap. Angelicæ Hierarchiæ: Quod amore tendente in rem amatam, nihil velocius, nihil acutius, nihil penetratius, nihil subtilius reperitur. Quia natura sua nõ quiescit, donec supernaturaliter penetrauerit totam profunditatem, & pertransierit amabilis totalitatem, quantum potest. Et idẽ quãdo cursus amoris huius impeditur, vel in modico retardatur, totamens concussa turbatur, & expectatione sua tædiatur, eò quod taliter amanti nimis longa videtur omnis mora, & omnis expectatio redditur onerosa. Et quoniam amor iste cuncta respuit, quæ aliquo modo officium illius & exercitium impediunt, idẽ præter amatũ, vniuersa fastidium ingerunt. *Omnia*, inquit Apostolus, arbitratus sum vt stercore, vt Christum lucrifacerẽ. Hinc etiam expellit omne desiderium, excludit omne studiũ, violenter opprimit omne exercitium, quod affectui suo & fini præoptato non militat. Nam quicquid

quid agit, quicquid cogitat, intolerabile videtur, nisi in vnum desiderij finem concurrat. Neque id mirum, cum dicat Bernard. Quod anima, quæ didicerit, & acceperit semel à Domino, intrare in semetipsam, & in intimis suis Dei præsentia suspirare, & quærere faciem eius: talis, inquam, nescio an gehennâ ipsam experiri ad tempus horribilius pœnalituse ducat, quàm post spiritualis studij huius semel gustatam suauitatem, exire denuò ad illecebras & molestias carnis. In cuius persona dicit sponsa in Canticis. *Exui me tunicamea, & quomodo induar illa? lau pedes meos, & quomodo inquamabo illos?* Cant. 5.

Tertium denique signum huius amoris sunt alta desideria. Cuius ratio est, quia, secundum Augustinum, Omnia ponderibus suis aguntur, & loca sua petunt, grauiâ deorsum, vt lapis; & leuiâ sursum, vt ignis. Sed quod est pondus in corporibus, hoc est, amor in spiritibus. Amor meus pondus meum, eò feror, quocunque feror. Dono tuo accendimur, & sursum ferimur, inardescimus, & intus ascendimus per ascensiones in corde ad pacem Hierusalem. Hæc ille. Et ideò quânto magis amor accenditur, tantò pariter & anhelosa desideria sursum perfectius efferuntur & attolluntur: nec quiescunt, donec ad amati gratum amplexum & vnionem perueerint. Ac per hoc in celsitudine vitæ perfectioris per desiderium se subleuant, quòd intolerabile esse iudicant, quicquid illud exterius non sonat, quòd intus amant. Ea verò quæ suis affectibus militant atque subseruiunt, quasi raptu velocissimo, in sublime spiritualis intelligentiæ seelum portant. Quia nimirum in hoc amoris gradu contemplatiua mens, in Deum tam profundè subleuatur, quòd ipsa viuacitas intelligentiæ diuinitus irradiatæ, metahumanæ industriæ transcendit, licet tamen in mentis alienationem non transcat, ita quòd & supra se sit quòd videat, & tamen ab assuetis penitus non recedat. Mens enim præsentia sui Creatoris visitata, & ex eius amore dulcissuè dilatata, propter feruidam Dei charitatem, quam sentit in se natam, vltra se continere non præualens, intuitu mentali sursum se librat, & illum, à quo tam dulciter visitatur, videre desiderat. Cùm igitur sic sursum eleuata dilecto suo per amorem feruidum perseueranter inhæserit, inter illius brachia, tandem suauius ac profundius consopiri iam incipit, ita quòd non solum delectabiliter, sed & tenaciter Deo tunc inhærere se sentiat, ad eò quòd vi quadam abstrahitur à sensu visibilium & memoria.

Vuuuu 3

Quia

Quia sapor ille, mentem spiritualibus delitijs inebriat, & ab exterioribus abstractâ, sua virtute Deo conglutinat. Et quanto amor vehementior, & intelligentia lucidior, tanto validius ac profundius mentem in se rapit, quousque tandem animus cuncta, quæ sub Deo sunt, abijcit, & in solo diuinæ contemplationis radio liberè se figit, licet breuiter in quodam velut corusco luminis cælitus emicantis fulgore. Quia corpus, quod corrumpitur, aggrauat animam, & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Quanto tamen feruentius ab inferiorum memoria nostra mens ad superna sustollitur, tanto perfectior erit deuotio, & lucidior contemplatio, ac plenior, suauior, prolixiorque diuinorum amplexuum felix inhaesio. Quia simul vtrisque nostra mens intenta esse non potest, eò quòd ab inuicem sicut lux à tenebris diuisa permanent.

Sap. 9.

Esuries amoris quæ

Ex hac igitur subleuatione mentis & puritate contemplationis, in tantum homini accrescit esuries amoris, quòd per excessum sui ipsius se iugiter immolâdo, tandem in operatione sua deficiat, & extremo spiritu defessus, ab amoris igne resolutus, quodammodo dulciter annihiletur. Esurit enim Deum plenè degustare, quem tamen capere nullo conamine præualet, sed in singulis diuinis irradiationibus, ipsemet à Deo comprehenditur, & recenti semper amoris tractu in dilectum trahitur: sicque viribus proprijs paulatim destituitur, sicut Psalmista loquitur de affectu regni cælestis: *Quàm, inquit, dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit & deficit anima mea in atria Domini, sicut vua in torculari pressa deficit, scilicet à se fluens in naturam vini. Vnde idem ait: defecit in salutare tuum anima mea. defecit, inquam, à se fluendo per amorem, in salutare tuum, id est, Christum. Et ex illo tractu amoris diuini talis esuries in eo iugiter renouatur.*

Psalm. 83.

Psalm. 118.

De octauo scilicet gradu amoris, qui dicitur Amor liquidus.

Cap. XXXVIII.

Querit Doctor sanctus secunda secundæ quæstione 29. Vtrum amor causet mutuam inhaesionem, ut scilicet amans sit in amato, & conuerso: sicut de amore supernaturali dicit Ioannes in Canonica sua: *deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, &c.* Non enim videtur possibile, quòd continens sit contentum. Ad hoc respondet ibidem: Quòd effectus mutue inhaesionis dupliciter in-

à Ioan. 4.
Adhæcio
mutua vt
contingat.